

Vì Yêu

Tạ Quang Khôi

Tôi cúi nhìn xuống đất, nhưng cũng đoán biết chị Liên đang chăm chú ngó tôi. Sau câu chuyện tôi vừa kể, chúng tôi giữ im lặng đã lâu. Tôi không rõ tôi đang chờ đợi ở chị một lời khuyên hay một lời an ủi. Bất cứ lời nói nào của chị lúc này cũng đều có ích. Tôi nhẹ vuốt tà áo và cố gắng thở hết sức khế. Đột nhiên chị Liên lên tiếng:

- Cô có chắc là cô thật yêu Tĩnh không?

Tôi vụt ngừng lên, ngạc nhiên. Tôi không hiểu sao chị lại hỏi một câu có thể gọi là ngờ ngẩn như vậy được. Nhưng tôi chỉ cười rồi đáp:

- Chẳng lẽ em không hiểu nỗi lòng em sao?

- Tĩnh cũng yêu cô như... cô yêu Tĩnh?

Tôi không bằng lòng về câu hỏi của chị, nhưng chỉ khế thở dài, im lặng. Chị dụ dàng:

- Tôi phải hỏi cô thật rõ ràng trước khi tìm cho cô một lối thoát. Cô đừng buồn.

Tôi hững hờ đáp:

- Vâng!

- Thầy Mẹ biết chuyện rồi? Các cụ nói gì? Chắc là buồn lắm nhỉ? Tôi không hiểu sao Thầy Mẹ lại quá nghiêm khắc như vậy? Theo đạo nào chả được, miễn người ấy là người tốt, phải không cô?

- Dạ!

- Hỏi tôi còn ở nhà, Thầy Mẹ cũng đã làm khổ tôi vì vấn đề này, chắc cô còn nhớ. Mà đến bây giờ nào tôi có được sung sướng gì cho cam.

Chị khế thở dài. Đôi mắt chị nhìn vào xa xăm như đang tìm lại những hình ảnh của một thời đã qua. Tôi biết chị đang nhớ tới cái tuổi còn con gái của chị...

Năm ấy chị Liên vừa đúng hai mươi. Chị hơn tôi bảy tuổi. Chị đẹp lắm - mà bây giờ chị vẫn đẹp. Chị đã từng là hoa khôi của phố tôi. Vì thế, chị được nhiều chàng trai nhòm ngó. Mỗi manh đi lại tấp nập. Thầy Mẹ tôi - có lẽ cả gia đình tôi - rất hãnh diện về chị. Nhưng không hiểu sao không một đám nào chị ưng. Chị cứ lắc đầu hoài. Mẹ tôi có hỏi thì chị đáp:

- Con còn nhỏ, mẹ cho phép con ở nhà hầu hạ Thầy Mẹ thêm ít lâu nữa. Con chưa muốn lấy chồng.

Mẹ tôi đành phải từ chối hết đám này đến đám khác. Thầy tôi giận lắm. Có lần Người đập bàn quát:

- Nó là con nhà tử tế, lại vừa đỗ cử nhân, mà không lấy nó thì định lấy ai nữa?

Rồi Người quay sang phía Mẹ tôi:

- Bà tính xem, nhà người ta đạo gốc mà anh em làm nên cả, nó cũng chẳng chịu là nghĩa làm sao?

Mẹ tôi chỉ thở dài. Chị Liên thút thít khóc. Bữa cơm trưa hôm ấy, rồi cả bữa chiều, chị ở lì trong phòng riêng.

Thấy thế, Thầy tôi nói xẵng:

- Mặc xác nó!

Đến tối, Mẹ tôi phải lén sai chị sen đi mua phở cho chị. Chị cũng không chịu ăn. Nhưng hôm sau, khi câu chuyện đã dịu đi, chị lại xuống ăn cơm như thường. Tuy nhiên chị vẫn có vẻ trầm lặng thế nào ấy. Từ hôm đó, tôi thường bắt gặp chị ngồi nhìn vào xa vắng với vẻ mặt buồn rầu, đăm chiêu. Tôi không hiểu sao chị buồn. Tôi không dám hỏi. Tôi chỉ cho rằng có lẽ chị buồn vì chị chưa muốn lấy chồng mà Thầy Mẹ cứ ép.

Cũng từ hôm đó mỗi manh thừa dần. Tôi tưởng chuyện chồng con của chị như thế đã tạm xẹp. Bỗng một hôm, đi phố về, chị ôm một gói lớn. Chị cười nói vui vẻ và gọi chúng tôi ra để chia quà. Các anh và em tôi không ai để ý đến sự thay đổi đột ngột ở chị. Riêng tôi, tôi rất ngạc nhiên. Chị cho chúng tôi rất nhiều bánh và cả đồ chơi nữa. Tôi được một con búp bê lớn. Nó biết mở mắt, nhắm mắt và biết khóc khi đặt nằm. Sung sướng quá, tôi chạy ngay lên gác tìm vải may quần áo cho búp bê. Tôi quên ngay sự thay đổi đột ngột nơi chị.

Bữa cơm trưa hôm ấy, chị nói hơi nhiều làm Thầy Mẹ tôi ngạc nhiên hết sức. Buổi chiều về học, tôi thấy Thầy Mẹ tôi đang tiễn bà Ba ở bên hàng xóm ra cửa. Tôi đoán lại có người hỏi chị Liên. Bà Ba chính là bà mối ở phố tôi. Lúc trở vào, Thầy tôi hỏi:

- Bà nghĩ sao?

Mẹ tôi đáp:

- Cái đó tùy ông...Nhưng kể cũng hơi khó...

Thầy tôi cắt ngang:

- Còn hơi gì nữa. Khó hẳn đi chứ lý. Nhà ấy họ có đạo đâu. Tôi như bà lúc này thì tôi đã trả lời phắt đi là không cho xong chuyện.

Mẹ tôi lườm:

- Cái ông này rõ thật hay. Ai lại trả lời như thế bao giờ.

Quả tôi đoán không sai. Mẹ tôi cho gọi chị Liên xuống nói chuyện. Mẹ tôi cũng chỉ định nói qua cho chị biết thôi chứ Người cũng thừa hiểu chị không ưa chuyện chồng con. Mẹ tôi phải dục đến lần thứ hai chị mới chịu xuống. Hôm nay trông chị có vẻ e thẹn làm sao ấy. Mẹ đuổi tôi vào nhà trong. Tôi muốn đứng lại nghe trộm nhưng lại sợ bị mắng.

Tôi quên ngay câu chuyện mà Mẹ tôi sắp nói với chị Liên khi ôm con búp bê vào lòng. Tôi nâng niu nó, hôn hít nó như chính nó là một đứa em gái nhỏ của tôi. Tôi đã cố gắng đem tài khâu vá của tôi ra để may cho nó một bộ áo đầm. Công việc ấy đã chiếm mất cả một buổi trưa. Tôi đang say mê âu yếm con búp bê thì bỗng nghe thấy tiếng quát của Thầy tôi từ nhà ngoài vang vào:

- Mày ưng nó? Mày ưng nó à, con kia? Tao không ngờ!

Tôi vội vàng ôm con búp bê chạy ra. Mẹ và chị Liên ngồi bên nhau trên một cái sập gụ, Mẹ im lặng, chỉ thỉnh thoảng thở dài. Chị Liên nức nở khóc, mặt úp vào hai bàn tay. Thầy tôi đứng gần đấy, mặt hầm hầm, hai tay nắm chặt lấy thành ghế trước mặt.

- Nó ngoại đạo! Nó nghèo! Nó chẳng đở đạt gì cả! Mày ưng nó vì cái gì? Tao không thể hiểu được mày. Tao nhất định không chịu, đừng có hy vọng.

Nói xong, Người bỏ đi. Chị Liên vẫn thút thít khóc. Một lát, Mẹ tôi cũng đứng dậy bỏ đi nốt. Thấy còn một mình chị, tôi mon men bước lại gần. Chị ngừng lên nhìn tôi, khe khẽ lắc đầu. Tôi đứng im lặng ngó chị, không biết nói gì với chị. Chị uể oải lê gót về phòng riêng.

Đêm hôm ấy, khi tôi đi ngủ, U Hà cho tôi biết chị Liên phải lòng anh Bình ở đầu phố. Thảo nào mỗi lần gặp tôi, anh thường tỏ ra mến tôi. Anh mua bánh kẹo cho tôi luôn. Vì thế, tôi cũng mến anh. Đã nhiều lần tôi rủ anh về nhà chơi, anh đều từ chối.

- Cậu Bình cậu ấy hiền lành đão đẽ, em có biết không? U Hà nói, Trông cậu ấy cũng bảnh trai đấy chứ. Nhưng ông chê cậu nghèo này, ngoại đạo này...

Tôi chọt hỏi:

- Tại sao Thầy không thích người ngoại đạo, hở U?

Bị hỏi bất ngờ, U lúng túng:

- Tại...tại người ngoại đạo... không đi nhà thờ...

Ngừng một chút. U lại nói:

- Này, em có biết cậu Bình cậu ấy làm báo không?

- Không. Anh Bình làm báo à? (Sau này tôi biết anh là một nhà văn.)

Câu chuyện của chúng tôi nhạt dần, rồi tôi ngủ đi lúc nào không biết.

Sáng hôm sau, nhằm ngày chủ nhật, chúng tôi phải dậy sớm đi lễ. Lúc đến cửa nhà thờ, Mẹ bảo chúng tôi:

- Các con hãy cầu nguyện cho chị Liên.

Bấy giờ tôi mới thấy thiếu chị. Chị tệ thật! Đến ngày hôm nay mà chị cũng bỏ lễ, chả trách Thầy tôi giận là phải. Buổi ấy, quỳ trong nhà thờ, tôi chỉ băn khoăn nghĩ đến chuyện chị Liên với anh Bình, quên cả lời mẹ dặn. Tuy vẫn không hiểu tại sao Thầy không bằng lòng cho chị lấy người ngoại đạo, tôi cũng cho là người có lý. Anh Bình đẹp trai thật đấy, hiền lành thật đấy, nhưng có bao giờ tôi gặp anh đi nhà thờ đâu. Tôi không hiểu tại sao chị Liên lại có thể phải lòng anh được. Tôi chỉ mến anh thôi. Đang nghĩ vẩn vơ, tôi nghe Mẹ hỏi khẽ bên tai:

- Con không lên chịu lễ à?

Tôi giật mình nhìn lại. Mẹ đang nhìn tôi nghiêm nghị. Tôi uể oải đứng dậy và miễn cưỡng bước lên quỳ trên cái bục gỗ sát chỗ cha làm lễ.

Suốt ngày hôm ấy, cả ngày hôm sau, rồi một tháng liền, chị Liên không hề bước chân ra khỏi cửa. Chị cũng không đi xem lễ. Một hôm, U Hà bảo tôi:

- Cậu Bình dọn nhà lên Hà nội rồi. Cậu ấy bảo không bao giờ cậu ấy trở về Nam định nữa. Cũng từ hôm đó chị Liên lại càng buồn hơn. Mắt chị luôn luôn đỏ. Một tuần chị bỏ cơm vài ba ngày. Mẹ thương chị lắm. Người đã nghĩ tới việc gả chị cho anh Bình. Nhưng Thầy tôi rất cương quyết. Người thường nói:

- Rồi nó sẽ quên đi, cứ mặc nó!

Theo tháng ngày, người chị Liên xẹp hẳn đi, trông thật thảm thương. U Hà thì thầm bên tai tôi: “*Cô Liên tương tự cậu Bình.*”

.....

Có tiếng trẻ khóc, chị Liên vội vã chạy vào nhà trong. Một lát sau, chị trở ra, bế theo con Hồng, đưa con thứ ba của chị. Vừa đi, chị vừa nựng:

- Thôi thôi, mẹ xin con gái mẹ. Mẹ thương con lắm mà!

Con Hồng nín dần. Chị nhìn tôi mỉm cười:

- Cô xem có chóng không? Mới dạo nào nhỉ!

Tôi cười theo:

- Vâng, chóng thật! Mới dạo nào!

Chị vén áo, vạch vú, ấn vào miệng con Hồng. Đưa bé bú một cách ngon lành. Chị nhẹ nhàng vuốt tóc nó. Nhìn cảnh chị âu yếm con, tôi nghĩ đến hồi chị ốm tương tư. Tôi không thể ngờ người thiếu nữ năm xưa mang bệnh tương tư một chàng trai, bây giờ lại có con với một chàng trai khác. Những nét đau khổ trên gương mặt chị không còn nữa, nhưng đôi mắt chị vẫn buồn vời vợi. Có lẽ chị còn mang trong tim bóng hình của chàng trai mới tình đầu. Người ấy đã đi biệt tích sau khi gửi cho chị một lá thư. Lá thư ấy ngày nay chị còn giữ, tất nhiên chị phải dấu anh Tùng, chồng chị.

Tôi không hiểu anh Bình đã viết những gì mà khi đọc xong chị hết buồn. Rồi ít ngày sau chị trở lại cuộc sống bình thường. Buồn đau không còn ghi dấu vết trên gương mặt chị, nhưng có lẽ chúng đã vào ẩn trong tim chị, vì từ ngày ấy, chị hay nhìn vào xa xăm. Chị nhìn ai, nếu không phải là theo dõi bóng hình anh Bình?

Thế rồi nửa năm sau chị bằng lòng lấy anh Tùng, không cần suy nghĩ, đắn đo. Tôi nghĩ rằng hồi đó ai hỏi chị trước tiên chị sẽ bằng lòng, chẳng cứ anh Tùng, miễn đừng trái với những điều kiện Thầy tôi đặt ra. Sau ngày cưới, chị đã cố gắng làm tròn bổn phận của một người vợ. Anh Tùng rất yêu chị, nhưng cũng mê làm chính trị không kém. Anh vắng nhà luôn, chị không hề oán thán một lời. Khi anh được làm một chức lớn trong chính phủ, chị cũng không vui hơn. Có lần tôi trách chị hững hờ với chồng, chị cau mày hỏi:

- Thế nào mới là không hững hờ? Tôi tưởng như thế là tôi đã làm tròn bổn phận của một người vợ.

Tôi nói:

- Đầy đủ bổn phận chỉ mới là trọn nghĩa thôi, chị nên...

Chị gạt ngang:

- Cô lại sắp giở lý sự ra đây. Tôi chẳng biết làm thế nào hơn nữa.

Tôi thờ dãi, im lặng. Tôi biết tất cả tâm hồn chị đã trao cho anh Bình mất rồi. Cho con Hồng bú xong, chị nói:

- Tĩnh cũng không có đạo, phiền quá nhỉ. Chắc Thầy Mẹ buồn lắm đấy. Có hai cô con gái, lại cùng yêu người ngoại đạo cả. Thật chán!

- Chị tính, chả lẽ lúc bắt đầu yêu mình lại hỏi dò xem người ta theo đạo gì. Em thấy nhiều gia đình có khó khăn lắm về vấn đề này đâu. Chỉ có Thầy là quá nghiêm khắc, nghiệt ngã không?

- Mà sao tôi nghe nói Tĩnh bằng lòng trở lại đạo kia mà.

- Trước kia anh ấy cũng định thế, chị ạ. Nhưng hôm rồi anh ấy bảo với em là anh ấy không thể theo đạo được. Gia đình anh ấy cho tự do, song lương tâm anh ấy không cho phép. Anh ấy nói thế, em cũng chị biết thế.

Chị Liên nhìn tôi ái ngại:

- Kể cũng rầy rà nhỉ.

Tôi buồn bã nghĩ tới buổi chiều gặp Tĩnh ở nhà một người bạn. Anh cho biết anh đã thay đổi ý kiến về việc theo đạo, dù anh vẫn yêu tôi tha thiết. Tôi nhìn anh chăm chú và biết anh nói thật. Tôi bỗng òa khóc vì tôi nhận

ngay ra rằng chúng tôi khó có thể lấy nhau. Thầy Mẹ tôi đời nào chịu nhận một người con rể ngoại đạo. Mà tôi thì yêu Tĩnh quá mất rồi!

Tĩnh vuốt tóc tôi, bùi ngùi:

- Em thử nghĩ xem, anh không có lòng tin thì làm sao anh có thể gần Chúa được. Trước kia anh cứ tưởng tình yêu của chúng ta sẽ mở cho anh con đường đến với Chúa. Nhưng anh đã lầm. Anh thấy anh không xứng đáng quý dưới chân Chúa để cầu xin Chúa ban phúc lành, nếu anh thay đổi tín ngưỡng chỉ với một mục đích là lấy được em. Chắc em cũng hiểu cho lòng anh. Không, anh không thể hèn hạ như vậy được, vì đó chỉ là một hành động lừa đảo.

Tôi nức nở:

- Nhưng anh đã hứa sẽ hy sinh tất cả vì em.
- Đến bây giờ anh vẫn sẵn sàng nhắc lại lời hứa đó. Anh chỉ tiếc anh chưa có đức tin. Chúa sẽ nghĩ thế nào khi Chúa biết anh không hề tin nơi Chúa mà đi theo Chúa chỉ vì em?

Tôi vùng đứng dậy, chạy vụt ra cửa. Tôi không muốn nghe Tĩnh nói nữa. Tĩnh đã làm tôi đau khổ, song tôi vẫn yêu anh tha thiết, không dám hờn giận anh lấy một giây ngắn ngủi.

Chị Liên đến bên tôi từ lúc nào tôi không hay. Chị nắm lấy tay tôi khiến tôi nhớ đến hiện tại. Tôi ngược mắt nhìn chị. Chị nói tôi rất lâu, rồi chậm rãi:

- Tôi chỉ có một điều khuyên cô, còn tùy cô định liệu: không bao giờ ta tìm thấy hạnh phúc nếu không lấy được người mình yêu và người đó cũng yêu mình.

Tôi không nói gì, lặng lẽ bước ra khỏi cửa, quên cả chào chị.

Chiều hôm ấy, tôi bỏ cơm, vào quỳ một mình trong nhà thờ, trước tượng Đức Mẹ. Tôi cầu nguyện rất lâu. Cuối cùng tôi ngược nhìn lên tượng Chúa trên cây Thánh Giá. Tôi khóc từ lúc nào cũng không hay. Tôi thấp thoáng thấy bóng Chúa qua màng lệ mỏng. Tôi nấc khẽ. Hình Chúa bỗng tan đi. Tôi vội chớp mắt, nhưng vẫn không thấy hình Chúa đâu. Hình ảnh Tĩnh bỗng hiện ra trước mắt tôi, lúc đầu còn mờ mờ ảo ảo, sau rõ dần với nét mặt đau khổ. Tôi vụt đứng dậy và hốt hoảng chạy ra khỏi nhà thờ trước đôi mắt ngạc nhiên của một

bà lão ngoại đạo ngồi gần.

Bóng tối trùm lấy tôi. Tôi nghẹn ngào gọi thầm:

- Tĩnh ơi!

TQK
(8-1958)